

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců JUDr. Milana Podhrázkého, Ph.D., a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **N. A.**, zastoupený Mgr. Gabrielou Kopuleťou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/1, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2017, čj. OAM-54/ZA-ZA11-P16-2016, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. 7. 2018, čj. 29 Az 11/2017-73,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím dle § 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) žalobci neudělil mezinárodní ochranu. Ve vztahu k § 12 písm. a) zákona o azylu uvedl, že nedospěl k závěru, že by žalobce vyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, za kterou by byl azylově relevantní způsobem pronásledován. Žalobce sice tvrdil, že byl vůdcem mládežnické organizace demonstrující proti těžařské společnosti a za tuto aktivitu byl jednou zatčen a zbit, ale ve svých výpovědích si protirečil o časové posloupnosti událostí a o tom, zda byl fyzicky napaden policií. Dále tvrdil, že dav byl opilý a zbil policisty. Nelze tudíž vyloučit, že žalobce byl zatčen v souladu se zákonem. Domovní prohlídky a zákaz vstupu na určitá místa nelze považovat za pronásledování. Žalobce navíc do České republiky přicestoval v březnu 2015, v prosinci se dostavil na cizineckou policii a bylo mu uloženo správní vyhoštění. Teprve v lednu 2016 požádal o mezinárodní ochranu poté, co mu byla zamítnuta žádost o udělení víza za účelem strpění. Žalovaný proto žádost považoval za účelovou. O pronásledování neshledal ani to, že žalobce mohl bez problémů vycestovat z vlasti. S ohledem na výše uvedené žalovaný neshledal u žalobce v případě návratu do vlasti odůvodnění strach z pronásledování a azyl mu neudělil ani podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný nezjistil ani žádnou skutečnost, ze které by vyplývalo, že byl žalobce v zemi původu vystaven skutečně hrozícímu nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu a ani doplňkovou ochranu mu neudělil.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Hradci Králové (dále „krajský soud“), ve které popisoval důvody, pro které demonstroval proti těžařské společnosti a události, které vedly k jeho vzetí do vazby. Uvedl, že má strach z pronásledování, neboť zablokováním příjezdové cesty do firmy Kumtor vznikla státu škoda a žalobce má strach ze zatčení, věznění a zastřelení. Žalobce má obavu o svůj život, neboť nemá důvěru v dodržování lidských práv v zemi původu. Podle zprávy Amnesty International v zemi dochází

k mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení. Za takové porušování lidských práv není vyvozována odpovědnost. Soudní řízení zahrnující obvinění z mučení se často vlečou několik měsíců nebo let. Podle zprávy Human Rights Watch vláda uznává problém mučení, ale beztrestnost zůstává normou. Proto by mu měl být udělen azyl podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalobci hrozí pronásledování, mučení, nelidské či ponižující zacházení, tedy nebezpečí vážné újmy a měla by mu být udělena doplňková ochrana podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný nepřihlédl k situaci v zemi původu a nechal v potaz všechny relevantní informace.

[3] Krajský soud těmto námitkám nevyhověl a žalobu shora označeným rozsudkem zamítl. Žalovaný neexistenci azylově relevantního důvodu pronásledování zhodnotil správně a dostatečně. Žalovaný se vypořádal i s realitami země původu, co se týče stupně demokracie a porušování lidských práv, nicméně podklady nepodporují tvrzení žalobce, že by on sám měl být terčem cíleného a intenzivního zájmu státních orgánů. S ohledem na pobytovou historii se krajský soud ztotožnil i se závěrem o účelovosti žádosti. Ani soud neshledal důvody pro naplnění podmínek důvodných obav z pronásledování z důvodů obsažených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany krajský soud uvedl, že v tvrzeních žalobce neshledal azylově relevantní skutečnosti. Žalobce popsal obecné nedostatky v kyrgyzské společnosti, a to vcelku málo věrohodně. V minulosti byl jednou zadržen a více se s policií nasetkal, ani nevěděl, že by bylo známo jeho trestní či jiné stíhání. Pokud by byl žalobce vážně ohrožen mučením, nelidským či ponižujícím zacházením jistě by se o udělení azylu zajímal podstatně dříve, než reálně podal žádost.

[4] Proti tomuto rozsudku žalobce (dále „stěžovatel“) brojí kasační stížností. Stěžovatel k otázce přijatelnosti kasační stížnosti uvádí, že žalovaný a krajský soud zásadně pochybili při zjišťování skutkového stavu, hodnocení důkazů a posuzování právních otázek, jež mají dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. Ve vztahu k důvodům kasační stížnosti stěžovatel uvedl, že rozsudek krajského soudu napadá z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel považuje závěr o nepronásledování za právně chybný a má za to, že pronásledování a násilnosti vůči jeho osobě byly důsledkem jeho činnosti jakožto vůdce mládežnického hnutí Žashtar Ujumu. Jestliže měl žalovaný a následně krajský soud pochybnosti o pravdivosti výpovědi stěžovatele, měli povinnost pochyby prošetřit na podkladě zpráv o zemi původu, které jakýmkoli způsobem analyzují situaci mládežnických hnutí na podporu ekologie, demonstrujících skupin, jejich lídrů apod. Žalovaný se s azylovou žádostí v tomto směru nevypořádal dostatečně. Ze správního spisu nevyplývá, že by taková hnutí demonstrující proti polostátním společnostem a jejich praktikám byla předmětem bližšího zájmu ze strany žalované. Teprve při náležitém zjištění skutkového stavu v zemi původu mohl žalovaný posoudit, zda stěžovateli hrozí pronásledování dle § 12 zákona o azylu nebo nebezpečí vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Žalovaný rovněž nedostatečně odůvodnil absenci hrozící vážné újmy. Žalovaný měl posoudit, zda lídři protestujících hnutí nejsou specifickou skupinou vystavenou riziku ohrožení života či špatného zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

[5] Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. Odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a rozsudku krajského soudu. Krajský soud se podrobně zabýval tím, zda je stěžovatel v zemi původu pronásledován z důvodu uplatňování politických práv a svobod či z důvodů podle § 12 písm. b) zákona o azylu, přičemž stejně jako žalovaný neshledal dostatečnou intenzitu, jež je nutné pro závěr o azylově relevantních problémech pro opuštění země původu. Výpověď stěžovatele nepůsobila věrohodně a předestřené rozpory vysvětloval účelově. Jelikož mu v případě návratu nehrozí pronásledování či vážná újma, je nadbytečné zabývat se podrobněji situací mládežnických hnutí a jejich lídrů. Podle žalovaného bylo opatřeno dostatečné množství informací o zemi původu. Jednorázové zadržení nelze hodnotit jako závažné porušování lidských práv. Stěžovatel o mezinárodní ochranu požádal za účelem legalizace pobytu. Zemi původu stěžovatel opustil legálně. V Kyrgyzstánu sice není v různých oblastech života dodržování

pokračování

lidských práv na požadované úrovni, ale každou žádost je třeba posuzovat individuálně. V kasační stížnosti stěžovatel vznáší námitky směřující proti rozhodnutí žalovaného, ačkoliv kasační stížnost je opravným prostředkem proti rozhodnutí krajského soudu.

[6] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost je nepřijatelná.

[7] Podle § 104a odst. 3 s. ř. s. Nejvyšší správní soud kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany odmítne pro nepřijatelnost, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele; k tomu, kdy je kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná, existuje početná a ustálená judikatura tohoto soudu. Například v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, Nejvyšší správní soud uvedl: „*O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu. 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně. 4) další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.*“

[8] Je tedy patrné, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost oprávněně opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatruje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. To stěžovatel sice učinil, ale ve zcela obecné rovině a pod jeho vymezení přijatelnosti je tak možno podřadit téměř cokoli, co v tomto kontextu může přicházet v úvahu. Nejvyšší správní soud se tak mohl otázkou přijatelnosti kasační stížnosti zabývat pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

[9] Co se týče argumentace stěžovatele, že měl žalovaný povinnost opatřit si další podklady týkající se specifické situace lídrů mládežnických ekologických a protestních hnutí, kteří jsou specifickou skupinou vystavenou riziku ohrožení života, jedná se o nepřipustnou námitku dle § 104 odst. 4 s. ř. s., jelikož ji uplatnil teprve v kasační stížnosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, čj. 1 Azs 34/2004-49, č. 419/2004 Sb. NSS, ze dne 30. 6. 2003, čj. 4 Ads 23/2003-124, č. 34/2003 Sb. NSS, nebo usnesení ze dne 19. 8. 2009, čj. 6 Azs 50/2009-55). V žalobě stěžovatel pouze obecně tvrdil, že se měl žalovaný více zabývat situací v zemi původu a poukazyval na články týkající se demonstrací proti těžební společnosti a na zprávy o stavu lidských práv v zemi původu. Totéž platí ve vztahu k námitce, že žalovaný nedostatečně odůvodnil svůj závěr týkající se § 14a zákona o azylu a posouzení toho, zda stěžovateli v pozici lídra ekologického hnutí nehrozí v zemi původu vážná újma. Stěžovatel pouze tvrdil, že mu hrozí vážná újma.

[10] Nejvyšší správní soud hodnotil argumentaci, že v případě, že byla výpověď stěžovatele shledána nedostatečně věrohodnou, měl žalovaný vzešlé pochyby prověřit na základě

podkladových zpráv. Jak plyne z judikatury Nejvyššího správního soudu, v mnoha případech musí žalovaný správní orgán rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel ani žalovaný schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost nebo tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle jeho výpovědi (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-77). Pro případ, kdy není žadatel o azyl schopen doložit ke svému tvrzení o důvodech odchodu žádný důkaz, musí si být jednoznačně vědom důležitosti informací vyřčených před správním orgánem. Tyto informace totiž v kontextu se získanými zprávami o zemi původu posléze slouží jako podklad pro rozhodnutí. Váhavé, vyhýbavé či nepřesné informace, které navíc žadatel v průběhu řízení ještě mění, jsou v závěru při porovnání s objektivními informacemi chápány jako účelové, nevěrohodné a pro azylové řízení nedostatečné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2006, čj. 6 Azs 386/2004-40). Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, čj. 6 Azs 235/2004-57, „není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokázal jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“. Jestliže se tedy stěžovatel po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany držel jedné dějové linie, jeho výpověď je v zásadních rysech konzistentní, je třeba z jeho výpovědi vycházet (srov. rozsudek zdejšího soudu ze dne 24. 7. 2008, čj. 2 Azs 49/2008-83). Stěžovatel takovou konzistentní dějovou linii ve své výpovědi nedržel. Krajský soud při úvahách o věrohodnosti žalobcova příběhu posuzoval a hodnotil veškeré dostupné informace, které žalobce v průběhu konaných pohovorů správnímu orgánu uvedl. Správní orgán se objektivně zjištěnými a stěžovatelem neobjasněnými rozpory zásadního významu zabýval při odůvodnění svého rozhodnutí. Rozporné skutečnosti či žalobcem nedostatečně vyjasněné nesrovnalosti podrobně zaznamenal a popsal a krajský soud se s jeho závěry ztotožnil. Jestliže sám stěžovatel není schopen splnit ani elementární povinnost v podobě věrohodné výpovědi, není povinností žalovaného, aby jeho výpověď dále vyvracel dalšími důkazy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2005, čj. 3 Azs 246/2004-40, ze dne 29. 5. 2009, čj. 2 Azs 18/2009-79, či usnesení ze dne 27. 5. 2009, čj. 6 Azs 20/2009-64).

[11] Stěžovatel obecně nesouhlasí se závěrem, že není *kauzální nexus* mezi jeho působením a pronásledováním ze strany státu. Z rozhodnutí žalovaného však plyne, že nedospěl k závěru, že by byl stěžovatel vystaven pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu (viz str. 10 rozhodnutí žalovaného).

[12] Nejvyšší správní soud tedy neshledal v posuzované věci přesah vlastních zájmů stěžovatele. Proto kasační stížnost odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 3, větou první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 13. března 2019

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu